

Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de Etică a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare

Capitolul I. Dispoziții generale

1. Regulamentul de organizare și funcționare a Comisiei de Etică a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare (în continuare – Regulament) stabilește misiunea, atribuțiile și activitățile Comisiei de Etică a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare (în continuare – Comisia de Etică).
2. Comisia de Etică este un organ consultativ al Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare (în continuare – CNAA), fără personalitate juridică.
3. Comisia de Etică își desfășoară activitatea în conformitate cu Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova [nr.259 din 15.07.2004](#), cu modificările și completările ulterioare, Regulamentul cu privire la funcționarea consiliilor științifice specializate și conferirea gradelor științifice și titlurilor științifice și științifico-didactice în Republica Moldova [nr.239 din 25.11.2004](#), cu modificările și completările ulterioare, Regulamentul privind organizarea și desfășurarea doctoratului și postdoctoratului [nr.173 din 18.02.2008](#), Codul de etică și deontologie profesională a cercetătorilor și cadrelor universitare, cu alte acte normative și tratate internaționale cu atribuții în domeniu la care Republica Moldova este parte, precum și cu prezentul Regulament.
4. CNAA asigură secretariatul tehnic și sprijinul executiv pentru activitatea Comisiei de Etică.
5. Comisia de Etică poate constitui comisii sau grupuri de lucru, cărora le poate delega unele din atribuțiile proprii.

Capitolul II. Misiunea și atribuțiile Comisiei de Etică

6. Comisia de Etică are misiunea de a elabora norme de bună conduită morală și profesională în activitățile de cercetare-dezvoltare și de a monitoriza aplicarea acestora în procesul de pregătire și atestare a personalului științific și științifico-didactice de înaltă calificare, precum și în procesul de evaluare și acreditare a organizațiilor din sfera științei și inovării.
7. În vederea realizării misiunii sale, Comisia de Etică îndeplinește următoarele atribuții:
 - a) stabilește principiile și regulile de conduită morală și profesională obligatorii pentru personalul din domeniul cercetării-dezvoltării, care înaintează solicitări la CNAA;
 - b) elaborează proiecte de acte normative în domeniul eticii și deontologiei profesionale în cercetare-dezvoltare, care țin de activitățile CNAA;
 - c) propune proceduri specifice de urmat și sancțiuni în cazul unei conduite necorespunzătoare;
 - d) analizează cazurile referitoare la încălcarea regulilor de bună conduită (în urma sesizărilor, contestațiilor sau autosesizărilor) și adoptă hotărâri prin care constată dacă a fost realizată o abatere de la norme și persoanele care se fac vinovate;
 - e) elaborează recomandări de soluționare a cazurilor sau de aplicare a sancțiunilor și le înaintează Comisiei de Atestare și Comisiei de Acreditare;

- f) propune modificări la dispozițiile în vigoare menite să contribuie la respectarea eticii profesionale în cercetare-dezvoltare;
- g) întocmește rapoarte cu analize și recomandări ce țin de etica și deontologia profesională în activitatea de cercetare-dezvoltare și le prezintă conducerii CNAA;
- h) colaborează cu Comisia de etică a Academiei de Științe a Moldovei, cu organismele similare ale altor autorități publice și organizații din sfera științei și inovării din țară și de peste hotare, analizează și face propuneri pentru stabilirea relațiilor de colaborare cu structuri și organisme internaționale cu responsabilități în domeniul eticii și deontologiei profesionale din activitatea de cercetare-dezvoltare.
8. La solicitarea CNAA, Comisia de Etică realizează și alte activități ce țin de evaluarea, monitorizarea și controlul bunei conduite în cercetare-dezvoltare, incluzând normelor etice și profesionale de către organizații sau cercetători.

Capitolul III. Organizarea și funcționarea Comisiei de Etică

Secțiunea 1. Constituirea și componența Comisiei de Etică

9. Comisia de Etică este formată din 13 membri, reprezentând Academia de Științe, instituțiile de învățământ superior, sectorul privat al cercetării-dezvoltării, societatea civilă etc.
10. Candidaturile pentru Comisia de Etică sunt propuse de către organizațiile și instituțiile enumerate în p.9 și sunt aprobate de către Comisia de Atestare și de Comisia de Acreditare a CNAA (alternativ: prin ordinul președintelui CNAA) pe un termen de 4 ani.
11. Membri ai Comisiei de Etică pot fi persoane din țară și de peste hotare cu activitate recunoscută în domeniul cercetării-dezvoltării și / sau specialiști în domeniul juridic și în domeniul eticii științei. O persoană poate fi aprobată în calitate de membru a Comisiei de Etică pentru maxim 2 mandate.
12. Membrii Comisiei de Etică li se poate retrage această calitate, prin hotărârea Comisiei de Atestare a CNAA (alternativ: 1) și de Comisia de Acreditare; 2) prin ordinul președintelui CNAA), dacă încalcă normele etice sau de deontologie profesională ori nu participă în mod sistematic în activitățile Comisiei de Etică.
13. Se consideră că un membru nu participă în mod sistematic în activitățile Comisiei de Etică în cazurile în care:
- a) nu participă la mai mult de 3 ședințe ale Comisiei de Etică pe an sau 2 ședințe consecutive, fără motive întemeiate;
 - b) nu își exprimă prin vot opinia referitor la mai mult de $\frac{1}{4}$ din cazurile examinate de către Comisia de Etică.
14. Desemnarea și aprobarea unui nou membru al Comisiei de Etică în locul celui exclus se face în conformitate cu p.10. Mandatul noului membru expiră la expirarea mandatului membrului pe care îl înlocuiește.

Secțiunea 2. Conducerea Comisiei de Atestare (președinte, vicepreședinte, secretar)

15. Comisia de Etică are un președinte, un vicepreședinte și un secretar, aprobați prin hotărârea Comisiei de Atestare și a Comisiei de Acreditare a CNAA (alternativ: prin ordinul președintelui CNAA).
16. O persoană nu poate ocupa funcția de președinte al Comisiei de Etică pentru o perioadă mai mare de 4 ani consecutiv.

17. Președintele Comisiei de Etică are următoarele atribuții:

- a) propune programul activităților necesare pentru îndeplinirea misiunii atribuite;
- b) moderează ședințele de lucru ale Comisiei de Etică;
- c) desemnează experții care vor examina mai detaliat cazurile de încălcare a eticii și deontologiei profesionale în cercetare-dezvoltare;
- d) stabilește, împreună cu secretarul, ordinea de zi a ședințelor de lucru ale Comisiei de Etică;
- e) reprezintă Comisia de Etică în relațiile cu alte organizații.

18. În cazul indisponibilității președintelui, atribuțiile sale sunt preluate de către vicepreședinte.

19. Secretar al Comisiei de Etică este desemnata o persoană din aparatul administrativ al CNAA, care are următoarele atribuții:

- a) asigură legătura operativă a Comisiei de Etică cu președintele și vicepreședinții CNAA, în vederea informării acestora despre activitatea Comisiei de Etică;
 - b) este responsabil de înregistrarea sesizărilor privind abaterile de la normele de bună conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare parvenite pe adresa electronică sau prin intermediul telefonului de încredere (alternativ: și prin intermediul site-ului CNAA);
 - c) recepționează și sistematizează sesizările privind abaterile de la normele de bună conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare, înregistrate în cancelaria CNAA și înregistrate personal în urma apelurilor telefonice și a mesajelor electronice (alternativ: și prin intermediul site-ului CNAA);
 - d) transmite președintelui Comisiei de Etică informația privind sesizările depuse și stabilește, împreună cu acesta, ordinea de zi preliminară a ședințelor de lucru a Comisiei de Etică;
 - e) transmite prin mijloace electronice tuturor membrilor ordinea de zi preliminară a ședințelor și materialele sesizărilor în format electronic;
 - f) redactează procesul-verbal al ședințelor de lucru a Comisiei de Etică.
- și secretar se aprobă prin hotărârea Comisiei de Atestare și a Comisiei de Acreditare a CNAA, la propunerea președintelui CNAA (alternativ: prin ordinul președintelui CNAA).

Secțiunea 3. Organizarea activităților Comisiei de Etică

21. În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale, Comisia de Etică se întrunește în ședințe de lucru la necesitate. În cazul existenței sesizărilor sau contestațiilor, Comisia de Etică se va întruni înainte de fiecare ședință a Comisiei de Atestare, respectiv a Comisiei de Acreditare, cu cel puțin 7 zile până la desfășurarea acesteia.

22. Ședințele extraordinare ale Comisiei de Etică pot fi convocate de către președintele Comisiei de Etică, de către președintele CNAA sau la cererea a cel puțin 5 membri ai Comisiei de Etică.

23. Pentru fiecare ședință de lucru președintele și secretarul Comisiei de Etică stabilesc o ordine de zi preliminară. Ordinea de zi se aprobă la începutul fiecărei ședințe și, la cererea oricărui membru al Comisiei de Etică, poate fi modificată prin decizia membrilor.

24. Materialele în format electronic disponibile pentru ședința Comisiei de Etică se transmit tuturor membrilor prin e-mail, iar cele pe hârtie – membrilor desemnați pentru analizarea cazurilor concrete de încălcare a normelor de bună conduită în cercetare-dezvoltare, cu cel puțin 3 zile înainte de ședință.

25. Pentru examinarea subiectelor de pe ordinea de zi, Comisia de Etică are acces la toată informația existentă în baza de date a CNAA și la orice alte date ale organizațiilor din sfera științei și inovării care sunt necesare pentru desfășurarea activităților sale.

26. Ședința Comisiei de Etică se consideră deliberativă dacă la ea participă cel puțin 2/3 din membrii acesteia. Este permisă participarea on-line a membrilor la ședință (**în caz că noul site CNAA va permite**: La dispoziția membrilor Comisiei de Etică va fi pus un forum de discuții online securizat pentru facilitarea colaborării la distanță).
27. Președintele și vicepreședinții CNAA, reprezentanții acestora și membrii aparatului CNAA, de a căror competență ține cazul examinat, pot participa la ședințele Comisiei de Etică în calitate de observatori. Comisia de Etică poate invita la ședință persoane din afară, în calitate de observatori sau experți.
28. Pentru adoptarea unei hotărâri, membrii Comisiei de Etică votează în cadrul ședințelor. Votarea este deschisă dacă pentru alt mod nu s-a pronunțat niciun membru al Comisiei de Etică. Este permisă procedura de vot la distanță, pentru persoanele care nu participă la ședință, dar și-au trimis opțiunea, în scris sau prin mijloace electronice, până la luarea deciziei în ședința Comisiei de Etică.
29. Membrii Comisiei de Etică care se află în conflict de interese în raport cu subiectul examinat nu participă la dezbateri și se abțin de la vot.
30. Hotărârea se consideră adoptată dacă pentru ea s-a pronunțat majoritatea (50%+1) membrilor prezenți la ședință. În cazul existenței voturilor membrilor care nu sunt prezenți la ședință, hotărârea se consideră adoptată dacă pentru ea au votat majoritatea (50%+1) membrilor Comisiei de Etică.
31. În urma desfășurării ședinței se întocmește un proces-verbal, care se prezintă conducerii CNAA în decurs de 3 zile. Acesta va include, minim, lista membrilor participanți, subiectele discutate și hotărârile adoptate.
32. Comisia de Etică întocmește anual un raport de activitate pe care îl prezintă conducerii CNAA.

Capitolul IV. Examinarea sesizărilor și a contestațiilor

Secțiunea 1. Sesizarea Comisiei de Etică. Autosesizarea. Contestațiile.

33. Comisia de Etică analizează cazurile referitoare la abateri de la normele de buna conduită în activitatea de cercetare-dezvoltare, în urma sesizărilor, contestațiilor sau prin autosesizare.
34. Dreptul de a depune o sesizare o are orice persoană, cu sau fără indicarea numelui și a datelor personale (*cu indicarea numelui – S.Toma*).
35. Sesizările și contestațiile în scris se înregistrează în Cancelaria CNAA.
36. În cadrul CNAA există un telefon de încredere și un e-mail, gestionate de către secretarul Comisiei de Etică, la care pot fi transmise sesizări.
37. Secretarul Comisiei de Etică înregistrează toate sesizările și contestațiile primite și le transmite către toți membrii Comisiei de Etică.
38. Sesizările și contestațiile pot include orice date, documente sau probe materiale care susțin textul sesizării, în copie simplă, legalizată sau în original, în limba română ori în limbi de circulație internațională.
39. Dacă sesizarea este anonimă, atunci Comisia de Etică poate folosi datele, documentele și probele materiale pentru a iniția o autosesizare (*fără anonimitate – S.Toma*).

Secțiunea 2. Dezbaterea cazurilor de abateri de la normele de bună conduită

40. Președintele Comisiei de Etică, împreună cu secretarul acesteia, analizează sesizările acumulate și propune lista preliminară a cazurilor care vor fi examinate în ședința Comisiei de Etică, cu informarea conducerii CNAA. Membrii Comisiei se pot pronunța pentru includerea sau excluderea unor cazuri în dezbateri.

41. Comisia de Etică analizează obligatoriu cazurile transmise de către președintele CNAA și cele care includ materiale doveditoare ale abaterii comise de la normele de bună conduită.

42. Președintele Comisiei de Etică desemnează 1-2 experți dintre membrii comisiei pentru fiecare caz, care vor analiza mai detaliat aspectele sesizării sau contestației.

43. În vederea analizării unor cazuri mai complicate, Comisia de Etică poate constitui grupuri de lucru sau poate invita experți, carora le poate delega unele din propriile atribuții. Componenta grupului de lucru pentru fiecare caz se stabilește prin hotărârea Comisiei de Atestare sau a Comisiei de Acreditare și se face publică pe site-ul CNAA.

44. În cadrul analizei cazurilor, Comisia de Etică poate realiza audieri cu persoanele implicate direct ori indirect în faptele sesizate sau contestate, cu autorul (ii) sesizării ori contestației, cu persoane din conducerea organizațiilor/unităților primare/consiliilor științifice implicate în faptele sesizate, cu păstrarea anonimității expeditorului/expeditorilor.

45. Experții desemnați pregătesc un raport preliminar, pe care îl prezintă la ședința Comisiei de Etică. Membrii Comisiei de Etică dezbate acest raport și propun modificări / completări.

46. Pozițiile luate individual de către membrii Comisiei de Etică, a grupurilor de lucru sau experții invitați în cadrul discuțiilor referitoare la încălcarea normelor de bună conduită, modul în care a votat fiecare membru al Comisiei de Etică și procesele verbale ale ședințelor în care au loc astfel de discuții constituie secrete profesionale și nu pot fi dezvăluite decât președintelui CNAA, reprezentanților acestuia sau organelor abilitate de control.

47. Termenul de examinare în Comisia de Etică a unei sesizări sau contestații nu poate depăși 3 luni.

Secțiunea 3. Raportul de caz

48. Procedura de examinare a fiecărei sesizări sau contestații în Comisia de Etică ia sfârșit prin adoptarea unei hotărâri, denumite raport de caz.

49. Raportul de caz va conține cel puțin următoarele elemente:

- a) o sinteză a conținutului sesizării sau contestației;
- b) o analiză a informațiilor, datelor, documentelor și probelor materiale din conținutul sesizării sau contestației, precum și a oricăror alte elemente semnificative obținute în cursul analizei, inclusiv în cursul audierilor;
- c) constatarea argumentată a existenței sau, după caz, a absenței uneia ori unor abateri de la buna conduită, etica și deontologia în activitatea de cercetare-dezvoltare;
- d) în cazul în care o abatere a fost constatată - identificarea argumentată a persoanei/persoanelor vinovate, precum și sancțiunile propuse pentru aplicare acestora;
- e) semnăturile membrilor Comisiei de Etică prezenți la ședință și celor care s-au pronunțat în scris anterior.

50. Raportul de caz se aprobă prin hotărârea Comisiei de Etică, în conformitate cu prevederile art.30., iar la votare nu participă membrii aflați în conflicte de interese.

51. Dacă unul sau mai mulți membri ai Comisiei de Etică au o altă părere decât cea conținută în raportul de caz, aceștia își vor redacta și vor semna opinia separată, cu indicarea considerentelor pe care se sprijină.

52. Raportul de caz este transmis de către secretarul Comisiei de Etică, în termen de 3 zile lucrătoare de la aprobare, președintelui CNAA, care îl include în ordinea de zi a următoarei ședințe a Comisiei de Atestare sau a Comisiei de Acreditare.

53. Raportul de caz se publică pe site-ul CNAA, în termen de 3 zile lucrătoare de la aprobare.

54. Comisia de Atestare sau, după caz, Comisia de Acreditare, examinează raportul prezentat și, în baza concluziilor și recomandărilor pe care le conține, aprobă hotărârea privind sancționarea vinovaților sau alte acțiuni care se impun.

Capitolul V. Asigurarea eticii și deontologiei profesionale în activitățile Comisiei de Etică

Secțiunea 1. Obligațiile membrilor și persoanelor invitate

55. Membrii Comisiei de Etică, a grupurilor de lucru și experții invitați sunt obligați să respecte normele de etică și deontologie profesională.

56. Membrii Comisiei de Etică, a grupurilor de lucru și experții invitați sunt obligați să raporteze orice situație în care consideră că se află într-un conflict de interese, imediat după ce constată existența conflictului de interese, și de a nu participa la luarea deciziilor supuse direct conflictului de interese.

57. Membrii Comisiei de Etică, a grupurilor de lucru și experții invitați nu pot participa la examinarea sesizărilor și contestațiilor ce implică persoane cu care sunt:

- a) coautori ai publicațiilor științifice sau coexecutori ai proiectelor de cercetare-dezvoltare, în ultimii 5 ani;
- b) în relații de subordonare conducător de doctorat-doctorand;
- c) soți, se află în relații înrudite prin sânge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi, mătușe) sau relații de rudenie prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră);
- d) angajați în aceeași organizație;
- e) în situația de a fi beneficiat de servicii sau foloase de orice natură, în ultimii 5 ani.

58. Membrii Comisiei de Etică, a grupurilor de lucru și experții invitați, precum și membrii aparatului CNAA sunt obligați să păstreze confidențialitatea asupra identității expeditorilor sesizărilor sau contestațiilor, asupra documentelor supuse dezbaterii și pozițiilor exprimate pe parcursul acestora, cu excepția acelor documente care sunt făcute publice.

59. Toate activitățile Comisiei de Etică se vor baza pe corectitudine, principialitate și responsabilitate.

Secțiunea 2. Sancționarea abaterilor

60. Membrii Comisiei de Etică, a grupurilor de lucru și experții invitați răspund, în conformitate cu prevederile legale, pentru nerespectarea atribuțiilor și obligațiilor stabilite prin prezentul regulament.

61. În cazul în care membrul Comisiei de Etică desemnat în calitate de expert (raportor) a tolerat plagiatul, falsurile comise, alte acțiuni incompatibile cu etica omului de știință, acesta se exclude automat din componența comisiei.

62. Sancționarea disciplinară a membrilor Comisiei de Etică se face de către Comisia de Atestare sau, după caz, de către Comisia de Acreditare, la inițiativa președintelui CNAA. Pentru constatarea abaterilor de la deontologie ale membrilor Comisiei de Etică, președintele CNAA poate crea grupuri de lucru.

63. Sancționarea disciplinară a grupurilor de lucru și a experților invitați de către Comisia de Etică se face de către Comisia de Atestare sau, după caz, de către Comisia de Acreditare, la inițiativa Comisiei de Etică. Pentru constatarea abaterilor de la deontologie ale membrilor grupurilor de lucru și a experților invitați, Comisia de Etică poate crea un grup de lucru din membrii săi.

Capitolul X. Dispoziții finale și tranzitorii

64. Pentru activitatea desfășurată, membrii Comisiei de Etică, a grupurilor de lucru și experții invitați sunt remunerați de către CNAA, în conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova [nr. 222 din 28.04.1993](#) “Cu privire la retribuirea muncii specialiștilor încadrați în procesul de atestare a cadrelor științifice, didactice, membrilor, Comisiei Medicamentului și altor comisii de experți”, cu modificările și completările ulterioare.

65. Dosarele examinate sunt confidențiale. Nici o persoană străină nu are acces la dosarul sesizării sau contestației fără acordul scris al autorului (în caz că este semnată) și fără încuviințarea Comisiei de Etică, cu excepția cazului în care problema examinată este subiectul unei investigații oficiale a organelor de drept autorizate.

66. Comisia de Etică va păstra dosarele, pe durată nedeterminată, în arhiva CNAA.

67. În lipsa unor norme sau definiții a unor abateri în prezentul Cod de Etică, se vor aplica, până la elaborarea acestora de către Comisia de Etică, normele deontologice internațional acceptate în domeniu, conținute în Raportul OECD „[Best Practices for Ensuring Scientific Integrity and Preventing Misconduct](#)”, Documentul de sinteză al ESF “[Good scientific practice in research and scholarship](#)” și alte acte ce tratează abaterile morale și profesionale în cercetare-dezvoltare.